

Bestemd voor leden van College van B&W, leden der gemeenteraad. Behandelen s.v.p. als E-stuk.

Onderwerp: bericht - wanneer 'omdat' en 'doordat' gebruiken

Wanneer gebruik je 'omdat' en wanneer gebruik je 'doordat'?

Bij het verslag over de vliegtuigcrash op de A58 nabij Zegge in BN/DeStem viel mijn oog op de volgende passage: 'Het toestel had weinig hoogte en snelheid meer'. Mogelijk omdat de piloot de landing op het vliegveld wilde gaan inzetten. Het is mij om het woord 'omdat' te doen. Had daar niet 'doordat' moeten staan. Het gaat hier immers om de oorzaak en niet om een reden.

Vroeger was er een strikt onderscheid tussen de woorden 'omdat' en 'doordat'. Mensen gebruikten 'omdat' alleen om een reden aan te geven, waarbij iemand zelf invloed op iets heeft. 'Doordat' werd daarentegen gebruikt bij oorzaken, oftewel zaken waarop iemand geen invloed kan uitoefenen of waarbij sprake is van een motivatie of vrije wil. Dat leidde dan tot de volgende zinnen:

Omdat het hier storm loopt, besloot ik naar huis te gaan.

Doordat het regent, werd ik kletsnat.

Tegenwoordig is het onderscheid tussen 'omdat' en 'doordat' minder strikt. Nu gebruikt men 'omdat' voor zowel redenen als oorzaken en 'doordat' alleen voor oorzaken. Dat leidt onder meer tot de volgende zinnen:

Hij loopt naar school, omdat hij geen fiets meer heeft. (reden)

Hij is gewond, doordat hij is gevallen. (oorzaak)

Hij is gewond, omdat hij is gevallen. (oorzaak)

Volgens Taaladvies zit er wel een klein verschil tussen 'omdat' en 'doordat' bij oorzaken. 'Doordat' zou benadrukken dat het oorzakelijke verband onontkoombaar is. 'Omdat' zou daarentegen de spreker zelf meer op de voorgrond plaatsen als verslaggever van wat er is gebeurd.

Hoewel je bij oorzaken zowel 'omdat' als 'doordat' kunt gebruiken, is er wel vaak een voorkeur voor een van de twee woorden. Die voorkeur kan per persoon verschillen. Bij de zinsconstructie 'Dat komt doordat...' heeft vrijwel iedereen een voorkeur voor 'doordat'. 'Dat komt omdat...' is geen incorrect Nederlands, maar wordt wel door veel mensen afgekeurd. Toch blijf ik aanhikken tegen het gebruik van 'omdat' in het verslag over de vliegtuigcrash. Ik besloot de kwestie voor te leggen aan de heer Peter-Arno Coppen die een taalrubriek heeft in dagblad Trouw. Ik hoop dat hij reageert en zijn visie geeft op deze zinsnede. Wordt hopelijk vervolgd.

Eigenlijk zou onze eigen BN/deStem ook zo'n taalrubriek moeten hebben. Wekelijks signaleer ik regelmatig in deze krant woordgebruik dat vraagtekens oproept. Genoeg om zo'n rubriek mee te vullen. Maar gunt het Glazen Huis aan de Laan van Brabant mij zo'n vast plekje in BN/DeStem? Ik vrees van niet!